

Ubetinget basisindkomst (borgerløn)

Vision

Danmark er i dag foregangsland for mange andre lande, ikke mindst på grund af den danske (velfærds)model. Men den er under pres, og det er Alternativets ambition at genopfinde den danske velfærdsstat 2.0.

Vores velfærdsmodel bygger på de tre grundpiller frihed, lighed og fællesskab, der er hinandens forudsætninger – ikke modsætninger. Sammen sikrer de universelle rettigheder, fundamental tryghed og sammenhængskraft, og alle er de indeholdt i den danske flexicurity model.

Men i en tid, hvor globalisering, robotteknologi og jobløs vækst redefinerer hele vores samfund, er der behov for grundlæggende at genoverveje, om vi stadig har de rigtige værktøjer til de rigtige udfordringer. Aktuelle udfordringer er øget ulighed, utryghed, fattigdom, stress og bureaukrati, og samtidig står arbejdsmarkedet overfor skærpede krav om øget fleksibilitet, kvalitet og innovation.

Borgerløn har potentialet til at afhjælpe flere af de aktuelle udfordringer, og samtidig skabe hjørnестenen for en opdateret, retfærdig, effektiv og bæredygtig dansk velfærdsmodel, der sikrer alle tre bundlinjer. Derfor er det Alternativets vision at indføre en garanteret, individuel og ubetinget basisindkomst for alle danske borgere.

Den ubetingede basisindkomst styrker den sociale bundlinje fordi...

Den sikrer en basal tryghed for alle. En tryghed, der erstatter kontrol med tillid, og giver frihed til at vælge det liv, hver enkelt ønsker og magter – herunder også til at udføre ikke-lønarbejde. En tryghed, der kan bidrage til øget lighed at nedbringe stress og muligvis endda reducere kriminalitet.

Den ubetingede basisindkomst styrker den grønne bundlinje fordi...

Den frigør ressourcer både systemmæssigt og individuelt. Ressourcer der sammen med supplerende incitament er brugt til grøn innovation og iværksætteri. Blandt andet ved at understøtte den nytænkning, der er nødvendig for udviklingen af en cirkulær økonomi.

Den ubetingede basisindkomst styrker den økonomiske bundlinje fordi...

Den giver initiativretten tilbage til borgeren. En ret, der kan veksles til mere og bedre iværksætteri, øget innovation og bedre karrierevalg. Dette kan føre til en oplevelse af mere meningsfulde jobs, hvilket både kan øge effektiviteten, og samtidig reducere udgifter til sygedage og bureaukrati.

Vi ønsker at erstatte bureaukrati, mistillid og kontrol med individuel frihed og fælles solidaritet. Formålet med ubetinget basisindkomst er ikke, at individet bliver rigere, men friere

Tre konkrete forslag

1. Indførelse af garanteret, ubetinget minimumsforsørgelse for alle (borgerløn). Såvel niveau som finansiering skal undersøges af en arbejdsgruppe og eventuelt siden afprøves i målrettede eksperimenter om delelementer sideløbende med, at borgerløn udrulles i hele landet. Den endelige model skal dels sikre tilstrækkelige økonomiske ressourcer til at enhver kan leve en anstændig tilværelse, dels være universel, individuel og ubetinget – samt ikke mindst let at administrere. Den endelige model skal tænkes sammen med Alternativets øvrige økonomiske politik inkl. forslag til en skattereform (se forslag 3).
2. Udvikling af frivillig individuel rådgivning og jobformidling som foreslået i forbindelse med Kontanthjælp uden modkrav.
3. Skattereform som foreslået i finanslovsforslaget 2017, herunder forslaget om at omfordele skattebyrden fra indkomst til andre beskatningsformer.

Tre Ulemper

1. En væsentlig bekymring er, hvor vidt et flertal vil bruge borgerløn til at melde sig ud af fællesskabet og passe sig selv, selvom målet er at fastholde den enkeltes forpligtelse overfor fællesskabet og fællesskabets forpligtelse overfor den enkelte. Det er en bekymring, som oftest næres på andres vegne, da ingen endnu har tilkendegivet, at de selv vil vende ryggen til fællesskabet og blot passe sig selv. En lignende bekymring er risikoen for, at borgerlønnen kan blive brugt som alibi til at "parkere" folk.
2. En anden konkret udfordring er, hvor vidt der kun er tale om en ens ydelse til alle uanset livssituation, da flere af de nuværende overførselsindkomster i dag tager individuelle forhold til handicap, sygdom og alder. Ikke alle har samme forudsætninger for at kunne supplere ydelsen med egne indtægter. For at behandle alle ens, skal de behandles forskelligt, og derfor skal der findes en løsning, der ikke går ud over universaliteten i den grundlæggende ydelse. En arbejdsgruppe ser på udfordringen, herunder mulighederne for, at evt. tillægsydelse kan fastholdes efter behovsprøvning som del af socialpolitikken.
3. En tredje afgørende udfordring er at finde en passende, dynamisk definition af modtagergruppen, som ikke går på kompromis med ydelsens ubetingede karakter. Udfordringen omfatter især de borgere, der flytter ind og ud af landet. Hvor længe skal man have opholdt sig i landet for at være berettiget til ydelsen? Hvor længe kan man tage ydelsen med til udlandet? Hvordan skal ydelsen defineres for at kunne fungere indenfor rammerne af EU-samarbejdet? Omfatter borgerlønnen alle aldersgrupper?